

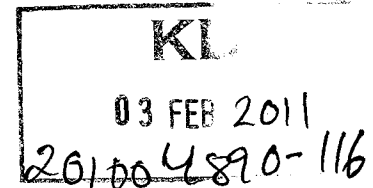
Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marianne Svege, 55 57 23 72

Vår dato
31.01.2011
Deres dato
29.10.2010

Vår referanse
2010/108488 008
Deres referanse

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høring - NOU 2010:8 Med forskertrang og lekelyst

Fylkesmannen i Hordaland viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 29.10.2010 samt NOU 2010:8. Fylkesmannen i Hordaland er av den oppfatning av at Brenna-utvalget har gjort et grundig arbeid i sin utredning, analyser og vurderinger. Vi støtter det overordnede budskapet om at kvalitet og kompetanse må styrkes i barnehagene. Utvalget kommer med en rekke anbefalinger, og Fylkesmannen i Hordaland ønsker her å kommentere noen av dem:

12.1 Obligatorisk barnehage

Utvalget anbefaler at barnehagetilbudet fortsatt skal være frivillig. Vi slutter oss til forslaget om et fortsatt frivillig barnehagetilbud. Barnehagens betydning for språkutvikling og senere skoleprestasjoner er bredt dokumentert. Det må derfor være et mål å øke barnehagedeltakelsen for alle barn, selv om tilbudet fortsatt er frivillig.

12.2 Gratis barnehage

Sett i sammenheng med at grunnopplæringen og høyere utdanning er gratis, bør også barnehagetilbudet i prinsippet være det. Utvalgets forslag i pkt 12.2 om 20 timer gratis barnehage i uken for alle barn i alderen 3-5 år anser vi som et egnet middel til å få flere barn inn i barnehagen, og da særlig de barna som trenger det aller mest. Barnehagen betraktes i dag av mange som en første del av utdanningssystemet. Fylkesmannen i Hordaland mener at det på sikt bør arbeides for at hele barnehagetilbudet for visse aldersgrupper som blir gratis.

12.5 Personalet i barnehagen

Utvalget foreslår at minst 50 prosent av de ansatte i barnehagen må ha førskolelærerutdanning eller annen tilsvarende pedagogisk utdanning. Fylkesmannen i Hordaland deler utvalgets bekymring for kompetansesituasjonen hos de ansatte i barnehagene. Vi mener likevel ikke at et krav om 50 prosent ansatte med pedagogutdanning er en god løsning slik førskolelærertilgangen er i dag. Mange barnehager sliter med å få tak i nok kvalifisert personale etter dagens lovkrav. Det er derfor viktigere at det arbeides målrettet med å utdanne flere førskolelærere og å beholde dem i barnehagen, enn at det innføres nye krav til pedagogtetthet. Utvalget kommer med flere forslag som på sikt kan bidra til å øke tilgangen på førskolelærere. Det er imidlertid viktig å la disse tiltakene virke en tid, før en eventuelt innfører nye krav om pedagogisk bemanning i barnehagen.

Utvalget foreslår videre at muligheten til dispensasjon fra utdanningskravet må innskrenkes. Fylkesmannen i Hordaland støtter ikke dette forslaget. Vi mener at loven i dag stiller strenge nok krav til barnehageeiere som søker om dispensasjon for personer som ikke har relevant utdanning. Stillingen skal ha vært offentlig utlyst og det skal ikke ha meldt seg kvalifiserte søkere til stillingen. Eier skal ha gjort en reell innsats for å få tak i kvalifisert personale. Kommunen skal utvise skjønn i sin vurdering av innsatsen til eier, og kan avslå søknaden dersom de finner grunner til det. På denne bakgrunn mener vi at kommunen som barnehagemyndighet i dag har god mulighet til å sikre at dispensasjoner bare blir gitt der eier av barnehagen reelt har prøvd å få tak i kvalifisert personale. Problemet er mangelen på førskolelærere. En innskrenkning av muligheten til å gi dispensasjon vil ikke avhjelpe dette problemet, men i ytterste konsekvens føre til at barnehager må stenge. Det mener vi er lite hensiktsmessig.

Fylkesmannen i Hordaland støtter forslaget om at det lovfestes et krav om barnehagefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen. Det er naturlig å sammenligne med opplæringsloven, der tilsvarende krav er nedfelt. Mange av de omfattende oppgavene kommunene har fått på barnehageområdet de siste årene, gjør det nødvendig med barnehagefaglig kompetanse på kommunenivå. Vår erfaring er at omfanget av slik kompetanse i dag varierer sterkt fra kommune til kommune, og vi mener at et lovfestet minimumskrav vil være med på å sikre kvaliteten av kommunens myndighetsutøvelse på barnehageområdet.

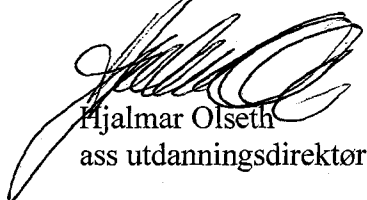
12.7 Styring av sektoren og foreldrebetaling

Utvalget foreslår at kommunenes tilsyn med barnehager styrkes gjennom sterkere nasjonale føringer. Fylkesmannen mener at tilsyn er svært viktig med tanke på å sikre kvaliteten i sektoren. Vi støtter forslaget om sterkere nasjonale føringer når det gjelder hva, hvordan og hvor ofte tilsynet skal utføres. Likevel er det viktig at det blir gitt rom for lokale prioriteringer og behov når det skal utføres tilsyn på barnehageområdet. Det er også viktig at kommunene blir tilbudt opplæring i tilsynsmetodikk og offentlig myndighetsutøvelse, slik at barnehagenes og barnas rettsikkerhet blir ivaretatt.

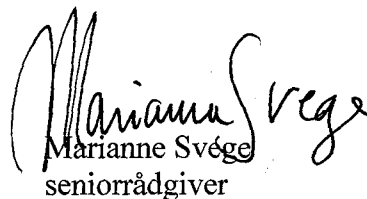
Med tanke på kvalitetssikring av sektoren, bør Fylkesmannens tilsyn med kommunene som barnehagemyndighet styrkes parallelt med nasjonale føringer for kommunens tilsyn med barnehagene. Kommunen som barnehagemyndighet har fått mange nye og utfordrende oppgaver de siste årene. Dagens finansieringssystem medfører at eventuelle pålegg om retting i barnehagene kan føre til kostnader som kommunen selv må dekke. I tillegg er kommunen både barnehageeier og tilsynsmyndighet, en dobbeltrolle som kan gi utfordringer ikke minst i en utbygd sektor med konkurranse mellom barnehagene. Dette er argumenter for at både kommunens og fylkesmannens tilsyn på barnehageområdet bør kvalitetssikres og styrkes.

Utvalget foreslår at det innføres sterkere statlig regulering av moderasjonsordninger for foreldrebetaling i barnehagen. Fylkesmannen i Hordaland vurderer at dette vil være et viktig tiltak for å øke barnehagedeltakelsen for alle barn. Dagens regler slår bare fast at kommunen **skal** ha ordninger for dem med dårligst betalingsevne, og sier ikke **hva** disse ordningene konkret skal omfatte og innebære. Dette gjør at det er store variasjoner mellom kommunene, og foreldrene er prisgitt den tolkningen hjemkommunen har lagt til grunn. Vi mener at en sterkere statlig regulering av dette vil medføre at barnehagetilbudet ikke blir ekskluderende for noen på grunn av prisen på tilbudet. Dette var og blant intensjonene for å innføre en statlig makspris i barnehagen.

Med hilsen

Hjalmar Olseth
ass utdanningsdirektør

Marianne Svege
seniorrådgiver